

Sustavi za izobrazbu odvjetnika u EU-u

Francuska

Tijelo koje je dostavilo informacije:

Conseil National des Barreaux

travanj 2014.

OPIS NACIONALNOG SUSTAVA IZOBRAZBE ODVJETNIKA u Francuskoj

1. Pristup zanimanju

Visoko obrazovanje/sveučilišno obrazovanje	DA
Obvezna je diploma pravnog fakulteta	DA Odvjetnik mora imati magistarsku diplomu iz prava ili jednakovrijednu diplomu Pravna osnova: na francuskom: Arrêté du 25 novembre 1998 fixant la liste des titres ou diplômes reconnus comme équivalents à la maîtrise en droit pour l'exercice de la profession d'avocat i Arrêté du 21 mars 2007
Postupci kojima se ostvaruje status odvjetnika:	<ul style="list-style-type: none">• Uvjet državljanstva: francuski državljani, državljani jedne od država članica EU-a ili države stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, državljani države ili teritorijalne jedinice koja ne pripada EU-u ili EGP-u, a u kojoj se francuski državljani mogu baviti tim zanimanjem pod jednakim uvjetima kao i zainteresirane osobe koje to planiraju u Francuskoj, ili osobe koje imaju status izbjeglice ili osobe bez državljanstva koji je priznao Francuski ured za zaštitu izbjeglica i osoba bez državljanstva (OFPRA)• Uvjet sveučilišne diplome: magistarska diploma pravnog fakulteta ili jednakovrijedna diploma i

potvrda CAPA o sposobnosti za obavljanje zanimanja odvjetnika (*certificat d'aptitude à la profession d'avocat*)

- **Osoba uzornog morala:** kandidati ne smiju biti osuđivani za kazneno djelo i ne smiju im biti određene stegovne mjere te ne smiju biti u osobnom stečaju i ne smiju im biti određene druge vrste sankcija
- **Upis u imenik odvjetničke komore:**
 - Uspješno položen završni ispit CAPA.
 - Kada uspješno položi završni ispit CAPA, odvjetnički vježbenik mora položiti prisegu i podnijeti zahtjev za upis u imenik odvjetnika koji se vodi u odvjetničkoj komori u mjestu gdje želi obavljati zanimanje odvjetnika (vidjeti članak 101. [décret du 27 novembre 1991](#)).

Pravna osnova (na francuskom):

[Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques](#)

[Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991. organisant la profession d'avocat](#)

Alternativni načini pristupa zanimanju:

Određene su kategorije stručnjaka, u skladu s prethodno izvršenim aktivnostima iz članka 97. i 98. zakona br. 91-1197 ([décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#)), izuzete od zahtjeva posjedovanja diplome u skladu s člankom 11. stavkom 2. navedenog zakona od 31. prosinca 1971. ([article 11 \(2°\) de la loi du 31 décembre 1971](#)), zahtjeva izobrazbe te posjedovanja, potvrde o sposobnosti za obavljanje zanimanja odvjetnika (avocat):

1. članovi i bivši članovi francuskog Državnog vijeća (*Conseil d'État*) te zaposlenici i bivši zaposlenici upravnih sudova i viših upravnih sudova;
- 2° suci i bivši suci Revizorskog suda ili regionalnih revizijskih komora Francuske Polinezije i Nove Kaledonije;
3. suci i bivši suci na koje se primjenjuje zakon br. 58-1270 ([Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature](#));
4. sveučilišni profesori prava;
5. odvjetnici u Državnom vijeću i na Kasacijskom sudu;
6. bivši odvjetnici s pravom audijencije na Žalbenom sudu;
7. bivši odvjetnici koji su članovi francuske odvjetničke komore i bivši pravni savjetnici.

Sljedeće kategorije izuzete su od zahtjeva teorijske i praktične izobrazbe te posjedovanja potvrde o sposobnosti za obavljanje zanimanja odvjetnika (avocat):

1. javni bilježnici, ovršitelji, pisari na trgovačkim sudovima, sudski službenici i službeni ovrhovoditelji za sanaciju i likvidaciju trgovačkih društava, bivši likvidatori i sudski upravitelji, savjetnici za intelektualno vlasništvo i bivši savjetnici za patente za izume koji su vršili svoje dužnosti najmanje pet godina;
2. sveučilišni profesori, asistenti i nastavno osoblje, ako imaju doktorsku diplomu prava, ekonomije ili upravljanja i dokazanih pet godina iskustva u predavanju pravnih predmeta u prethodno navedenim zvanjima u obrazovnim i istraživačkim ustanovama;
3. odvjetnici u trgovačkim društvima koji imaju najmanje osam godina radnog iskustva u odjelu pravnih poslova u jednom ili više trgovačkih društava;
4. državni službenici i bivši državni službenici kategorije A ili osobe koje se smatraju državnim službenicima te kategorije koje imaju najmanje osam godina radnog iskustva u području prava u tijelu ili službi državne uprave ili u međunarodnoj organizaciji;
5. pravni atašei u sindikatima koji imaju najmanje osam godina radnog iskustva u području prava;
6. plaćeni pravni savjetnici koji rade za odvjetnika (*avocat*), udruženje ili odvjetničko društvo, za privatni odvjetnički ured ili odvjetnika sa zastupnikom pri Državnom vijeću ili Kasacijskiom sudu, koji imaju najmanje osam godina dokazanog radnog iskustva u području prava, nakon stečenog naziva ili diplome iz navedenog članka 11. stavka 2. zakona od 31. prosinca 1971.
7. osobe iz članka 22. Zakona br. 2011-94 od 25. siječnja 2011. ([article 22 de la loi n° 2011-94 du 25 janvier 2011 portant réforme de la représentation devant les cours d'appel](#));
8. suradnici zamjenika ili pomoćnici senatora koji su se najmanje osam godina bavili pravnim zanimanjem u izvršnoj funkciji.

2. Izobrazba za vrijeme početnog razdoblja

Postoji li razdoblje početne izobrazbe?	DA	Pravna osnova (na francuskom): Odluka br. 91-1197 od 27. studenoga 1991. o organizaciji zanimanja odvjetnika Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat
Obvezno	DA	Propisano trajanje: Izobrazba u CRFPA (regionalne škole odvjetničkih komora) traje 18 mjeseci
Vrste struktura odgovornih za organizaciju početne izobrazbe		<ul style="list-style-type: none"> • Regionalne škole odvjetničkih komora (<i>École d'avocats – EDA</i>) (bivši naziv : Regionalni centar za stručnu izobrazbu odvjetnika CRFPA -<i>Centre Régional de Formation Professionnelle des Avocats</i>) • Conseil National des Barreaux (Nacionalno vijeće francuskih odvjetničkih komora)

	Pravna osnova (na francuskom): članak 13. i članak 21. stavak 1. la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques	
Vrsta početne izobrazbe	<ul style="list-style-type: none"> • Tečajevi u CRFPA (vidjeti prethodno navedeno, <i>École d'avocats</i> – EDA) • Vježbenički staž (sudovi, poduzeća) • Magistarski studij druge razine • Vježbenički staž u odvjetničkoj tvrtki (za više pojedinosti vidjeti u nastavku odjeljak „razdoblje početne izobrazbe podijeljeno na različite faze”) 	
Kvalifikacijski ispit/provjera prije početne izobrazbe	DA	Kvalifikacijski ispit CRFPA Pravna osnova (na francuskom): article 57 du décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 et arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au CRFPA
Utvrđeni kurikulum za vrijeme početne izobrazbe	DA	Odluka br. 91-1197 od 27. studenoga 1991. o organizaciji zanimanja odvjetnika, pododjeljak 3., članak 57. (sous section 3 du décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 , notamment article 57). Šestomjesečna početna izobrazba – glavne teme: profesionalna etika, sastavljanje pravnih akata, usmena izlaganja i rasprava, postupci, upravljanje odvjetničkim uredom, suvremeni strani jezik.
Posebnosti u vezi s pravom EU-a i jezičnom izobrazbom:	DA	Jezična izobrazba: Kvalifikacijski ispit za CRFPA uključuje usmeni ispit iz jednog stranog jezika iz priloga pravilniku od 11. rujna 2003. o programu i načinu provedbe kvalifikacijskog ispita za CRFPA

	<p>(Arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au centre régional de formation professionnelle d'avocats)</p> <p>Izobrazba iz prava EU-a:</p> <p>članak 57. Odluke br. 91-1197 od 27. studenoga 1991. (décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991), pravo EU-a nije navedeno kao dio osnovne uobičajene izobrazbe.</p> <p>Međutim, u pravilniku od 7. prosinca 2005. (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat) propisano je sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u programu je navedeno da se u zakonu izričito spominje „pravo Zajednice i europsko pravo“ (institucionalno pravo/materijalno pravo EU-a). - kvalifikacijski ispit mora uključivati usmeni ispit u trajanju od 15 minuta, nakon kojeg slijedi trosatna priprema predmeta iz građanskog, trgovačkog, socijalnog, kaznenog, upravnog prava ili prava Zajednice po izboru kandidata („<i>coefficient 2</i>“) (članak 3. Zakona od 7. prosinca 2005.). <p>Kurikulum regionalnih škola odvjetničkih komora (EDA) raznolik je i izobrazba iz prava EU-a postaje sve češća zbog sve većeg utjecaja prava EU-a na francusko pravo u svim područjima: pravo EU-a obično se predaje, ne samo na specijaliziranim tečajevima, već i u okviru drugih tema (kazneno pravo, građansko pravo, socijalno pravo). Delegacija francuskih odvjetničkih komora (Délégation des Barreaux de France (DBF)) razvila je modul o pravu EU-a koji se upotrebljava u nekim regionalnim školama odvjetničkih komora.</p>
<p>Početna izobrazba podijeljena u različite faze</p>	<p>DA</p> <p>Pravna osnova (na francuskom):</p> <p>članak 58. décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Razdoblje izobrazbe od 18 mjeseci podijeljeno je na 3 kalendarska razdoblja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 mjeseci tečajeva u CRFPA-u posvećeno je

		<p>stjecanju osnovnog znanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 – 8 mjeseci posvećeno je provedbi pojedinačnog pedagoškog projekta (PPI) – za ovu su izobrazbu dostupne dvije mogućnosti: vježbenički staž (na sudu, u trgovačkom društvu) ili sveučilišni magistarski studij druge razine • šestomjesečni vježbenički staž u odvjetničkom uredu (ovaj vježbenički staž temelji se na potpisivanju trostranog ugovora između regionalnog centra, vježbenika i mentora).
Ocjenjivanje/ispit nakon početne izobrazbe	DA	<p>Na kraju razdoblja početne izobrazbe u CRFPA-u, kandidat mora položiti ispit za stjecanje Potvrde o sposobnosti za obavljanje odvjetničkog zanimanja (CAPA) u skladu s postupcima iz Pravilnika od 7. prosinca 2005. (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat).</p>
3. Sustav trajne izobrazbe		
Razlika između trajne izobrazbe/specijalizacije	DA	<p>Pravna osnova (na francuskom): članak 85. décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Nacionalno vijeće francuskih odvjetničkih komora svake godine objavljuje nacionalni popis odvjetnika koji su stekli jednu ili dvije specijalizacije, uključujući odvjetnike koji imaju specijalizaciju za zastupanje pred Žalbenim sudom, kako je predviđeno u članku 1. stavku 4. zakona od 31. prosinca 1971. (vidjeti odjeljak „Postupci kojima se ostvaruje status odvjetnika”).</p>
Obveze u vezi s trajnom izobrazbom	DA	<p>Etičke obveze koje slijede nakon trajne izobrazbe utvrđuju se u zakonu izrađenom nakon savjetovanja s Nacionalnim vijećem francuskih odvjetničkih komora u kojem su propisani postupci.</p>

		<p>Pravna osnova (na francuskom):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Article 14 -2 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques (trajna izobrazba obvezna je za odvjetnike koji su članovi odvjetničkih komora) • Articles 85 et 85-1 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat • Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats
Obveze u vezi sa specijalizacijom	DA	<p>Pravna osnova: article 85 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat</p> <p>Specijalizirani odvjetnici posvećuju pola razdoblja trajne izobrazbe svojem području specijalizacije.</p>
Obveze u vezi s učenjem stranih jezika		Nema obveza
Obveze u vezi sa sadržajem prava EU-a u odnosu na trajnu izobrazbu		Nema obveza
4. Akreditacijski sustavi i pružatelji izobrazbe		
Mogućnost akreditacije	DA	<p>Ne postoji obvezan akreditacijski postupak za pružanje izobrazbe odvjetnicima.</p> <p>U odluci br. 2011-004 (Décision du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) navedeno je da pružatelj izobrazbe svake godine, svaka dva mjeseca ili svakog semestra Nacionalnom vijeću francuskih odvjetničkih komora dostavlja detaljan program</p>

	aktivnosti izobrazbe za relevantno razdoblje. Obvezno je samo dostaviti program: Nacionalno vijeće francuskih odvjetničkih komora ne nadzire sadržaj programa izobrazbe ni ponuđene aktivnosti izobrazbe.	
Broj pružatelja izobrazbe koji nude akreditirane aktivnosti trajne izobrazbe	Nema dostupnih podataka (Budući da nema obvezne kontrole nad pruženom izobrazbom, nema dostupnih podataka o broju pružatelja izobrazbe.)	
Vrsta pružatelja izobrazbe koji nude aktivnosti trajne izobrazbe	<ul style="list-style-type: none"> • CRFPA - Regionalni centri za stručnu izobrazbu odvjetnika (<i>Écoles d'avocats</i> – EDA) • Odvjetničke komore • Organizacije koje su osnovale i kojima upravljaju francuske odvjetničke komore • Akreditirani privatni pružatelji izobrazbe 	
Broj pružatelja izobrazbe koji organiziraju aktivnosti izobrazbe kao pripreme za specijalizaciju	Nema dostupnih podataka (Budući da nema obvezne kontrole nad pruženom izobrazbom, nema dostupnih podataka o broju pružatelja izobrazbe.)	
Vrsta pružatelja izobrazbe koji razvijaju akreditirane aktivnosti izobrazbe kao pripreme za specijalizaciju	<ul style="list-style-type: none"> • Odvjetničke komore • Organizacija koju je osnovala ili njome upravlja odvjetnička komora • Akreditirani privatni komercijalni pružatelj izobrazbe (odvjetničke tvrtke) • Akreditirani privatni ili javni neprofitni pružatelj izobrazbe (sveučilišta) • Neakreditirani privatni komercijalni pružatelj izobrazbe • Neakreditirani privatni ili javni neprofitni pružatelj izobrazbe 	
Aktivnosti i metode		
Vrsta aktivnosti izobrazbe koje su prihvaćene u skladu s	Trajna izobrazba: <ul style="list-style-type: none"> • Objava pravnih 	Sudjelovanje u aktivnostima

<p>obvezama trajne izobrazbe ili specijalizacije</p>	<p>dokumenata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izobrazba koju nude odvjetnici, škole ili ostale organizacije za stručnu izobrazbu • Pravni kolokviji ili konferencije ili događaji koji su izravno povezani s stručnom aktivnošću odvjetnika • Izobrazba koju pružaju odvjetnici • Trajna izobrazba na daljinu • Uzajamno priznavanje sati trajne izobrazbe u drugim državama 	<p>izobrazbe u drugim državama članicama:</p> <p>Sati izobrazbe ili bodovi za izobrazbu stečeni u inozemstvu mogu se ubrajati u ispunjenje obveze trajne izobrazbe u skladu s pravilima propisanim u Odluci br. 2011-004 od 25. studenoga 2011. koja je navedena u nastavku</p> <p>Pravna osnova: Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats, članak 6.</p>
---	--	--

5. Nadzor aktivnosti izobrazbe

<p>Organizacije uključene u nadzor aktivnosti trajne izobrazbe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odbor za stručnu izobrazbu Nacionalnog vijeća odvjetničkih komora - Kontrola trajne izobrazbe koju nude Regionalni centri za stručnu izobrazbu odvjetnika (CRFPA) - Kontrola programa trajne izobrazbe u okviru
---	--

	<p>dodjele sredstava za trajnu izobrazbu stručnjaka u području liberalnih zanimanja (FIF-PL - Fond Interprofessionnel de Formation des Professionnels Libéraux) pri čemu se izobrazba koju nudi CRFPA ocjenjuje na temelju dvaju kriterija: oblik (ciljna publika i načini) i sadržaj (raznolikost izobrazbe u svim područjima prava, vodeći računa o glavnim pravnim temama)</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIF-PL sastavlja sporazume o financiranju sa svakom od “<i>écoles d’avocats</i>” (regionalnih škola odvjetničkih komora) • Odbor za stručnu izobrazbu Nacionalnog vijeća odvjetničkih komora dodjeljuje dio zajmova FIF-PL stručnim sindikatima odvjetnika koji imaju registrirani broj stručnih pružatelja izobrazbe, u skladu s člankom L. 6351-1 i u skladu s francuskim Zakonom o radu (<i>Code du travail</i>), i koji su dostavili svoj program trajne izobrazbe Nacionalnom vijeću odvjetničkih komora. Međutim, sadržaj programa ne provjerava se. Postoji samo obveza podnošenja programa.
<p>Postupak nadzora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U odluci br. 2011-004 (Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d’application de la formation continue des avocats) navedeno je da pružatelj izobrazbe mora Nacionalnom vijeću odvjetničkih komora svake godine dostaviti detaljni program aktivnosti izobrazbe za predmetno razdoblje. • Vijeće odvjetničkih komora (<i>Conseils de l’Ordre des Barreaux</i>) provjerava <i>a posteriori</i> ispunjenje obveza trajne izobrazbe (članak 17. loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971; članak 85. stavak 1. od décret du 27 novembre 1991 i članak 8. décision à caractère normatif n. 2011-004

<p>Organizacije uključene u nadzor aktivnosti izobrazbe u svrhu specijalizacije</p>	<p>Nema obvezne i sveobuhvatne kontrole sadržaja tečajeva trajne izobrazbe koje odvjetnicima nude privatna ili javna nestručna tijela.</p> <p>Nacionalno vijeće odvjetničkih komora provjerava samo izobrazbu koju nude Regionalni centri za stručnu izobrazbu odvjetnika (CRFPA) i vrši, u okviru postupka potvrđivanja, izbornu provjeru tečajeva izobrazbe koje nude tijela iz privatnog sektora, nakon zahtjeva koji podnose ta nadležna tijela (vidjeti detaljni opis postupka u Odluci br. 2011.-004 (décision à caractère normative 2011-004)).</p>
<p>Postupak nadzora</p>	<p>Obvezna je samo <i>a posteriori</i> provjera ispunjenja obveze trajne izobrazbe, uključujući trajnu izobrazbu specijaliziranih odvjetnika. Provjeru vrše Vijeća odvjetničkih komora (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) (vidjeti članak 14. stavak 2. loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 i članak 85. décret du 27 novembre 1991).</p>

6. Nacionalna reforma sustava izobrazbe

Krajem 2011. Nacionalno vijeće odvjetničkih komora odlučilo je ukinuti ujednačavajuće pravilo o 20 sati u jednoj kalendarskoj godini ili 40 sati u dvije uzastupne godine te o izračunu obveze trajne izobrazbe na temelju 20 sati izobrazbe godišnje.

Ta reforma još nije provedena zbog suzdržanosti koju je izrazilo Ministarstvo pravosuđa.

Odluka br. 2011.-004 izmijenjena je 2011. te se stoga ne očekuje reforma u bližoj budućnosti.

Izvor: Pilot projekt – Europska pravosudna izobrazba „Lot 2 – Studija o statusu odvjetnika koji prolaze izobrazbu iz prava EU-a“, koji su proveli Vijeće odvjetničkih komora Europe (CCBE) i Europski institut za javnu upravu (EIPA)